

Decyzja
Prezydium KK
nr 113/25

ws. opinii o projekcie rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki zmieniającego
rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn
i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych
(nr 50 w Wykazie prac legislacyjnych MRiT)

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” pozytywnie opiniuje przedstawiony projekt rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki zmieniającego rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (nr 50 w Wykazie prac legislacyjnych MRiT).

Pozytywnie oceniamy intencję uporządkowania przepisów oraz wyraźnego rozdzielenia regulacji dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy od kwestii związanych z nabywaniem uprawnień do obsługi maszyn i montażu oraz demontażu rusztowań. Takie rozwiązanie zwiększa przejrzystość systemu prawa pracy i może przyczynić się do wzmocnienia ochrony pracowników, ponieważ przepisy ustawowe trudniej zmienić bez szerokiej debaty parlamentarnej.

Jednocześnie NSZZ „Solidarność” zwraca uwagę na kilka ryzyk, które muszą zostać odpowiednio uwzględnione, aby projektowane zmiany rzeczywiście służyły interesowi pracowników. W pierwszej kolejności należy wskazać na możliwość powstania luki prawnej. Jak wskazuje ustawodawca, wejście w życie przedmiotowego rozporządzenia uzależnione jest od zakończenia aktualnie toczących się prac nad projektem ustawy o zasadach nabywania uprawnień do obsługi maszyn stosowanych do prac ziemnych, budowlanych, drogowych i innych oraz montażu i demontażu rusztowań (UD142). Nie zauważamy jednakże żadnej gwarancji, że zachowana zostanie taka kolejność. Projekt rozporządzenia zakłada uchylenie przepisów regulujących obecne zasady nabywania uprawnień, a do czasu uchwalenia i wejścia w życie nowej ustawy może to prowadzić do braku pewności prawnej. Dlatego NSZZ „Solidarność” postuluje wprowadzenie rozwiązań przejściowych gwarantujących, że prawa pracowników będą nieprzerwanie chronione.

Kolejną kwestią budzącą zastrzeżenia są koszty szkoleń i egzaminów. W uzasadnieniu projektu wskazano, że ustawa określi wysokość opłat za egzaminy i egzaminy poprawkowe, ale brak gwarancji, że koszty te będą obligatoryjnie ponoszone przez pracodawców. Istnieje poważne ryzyko, że ciężar finansowy zostanie przerzucony na pracowników, zwłaszcza zatrudnionych w formach nietypowych, takich jak umowy cywilnoprawne czy samozatrudnienie. Związki zawodowe konsekwentnie podkreślają, że zgodnie z art. 237³ § 2 Kodeksu pracy wszelkie koszty szkoleń i egzaminów związanych z zapewnieniem bezpiecznych i higienicznych warunków pracy muszą obciążać pracodawcę, a nie pracownika.

Nie bez znaczenia pozostaje również kwestia dostępności szkoleń i egzaminów. Dotychczasowy system był silnie scentralizowany, co prowadziło do ograniczonej dostępności i wysokich kosztów. NSZZ „Solidarność” postuluje stworzenie pluralistycznego systemu akredytowanych ośrodków szkoleniowych i egzaminacyjnych, działających pod nadzorem państwa, które będą zapewniały równy dostęp dla pracowników w całym kraju. Jednocześnie należy zadbać o wysoką jakość szkoleń. Obecnie obowiązujące przepisy precyzują, jakie elementy obejmuje część teoretyczna i praktyczna. Po uchyleniu tych zapisów istnieje ryzyko obniżenia standardów. W związku z tym NSZZ „Solidarność” oczekuje, że ustawa oraz przepisy wykonawcze szczegółowo określą minimalne wymagania programowe, sprzętowe i kadrowe.

Kwestia ochrony praw nabytych ma dla nas fundamentalne znaczenie. Osoby, które już posiadają uprawnienia, muszą je zachować w pełnym zakresie, bez konieczności ponownego zdawania egzaminów ani ponoszenia dodatkowych kosztów. Zasada ta powinna zostać jasno wpisana do ustawy.

Podsumowując, NSZZ „Solidarność” przyjmuje do wiadomości, że zmiana rozporządzenia ma charakter porządkowy i formalnie nie obniża standardów BHP. Jednak ostateczne konsekwencje dla pracowników będą wynikały dopiero z treści procedowanej ustawy. Z punktu widzenia związków zawodowych kluczowe jest zagwarantowanie finansowania szkoleń i egzaminów przez pracodawców, zapewnienie szerokiej dostępności i wysokiej jakości szkoleń, pełna ochrona praw nabytych oraz rzeczywisty udział partnerów społecznych w procesie legislacyjnym.

Gdańsk, 27 sierpnia 2025 r.

Komisja Krajowa

NSZZ „Solidarność”

Zastępca Przewodniczącego KK
Sekretarz KK
NSZZ „Solidarność”

Grzegorz Adamowicz